

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia siten, että jatkossa kokeilualueiden kuntien asiakkaita olisivat myös sellaiset kunnassa asuvat tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa. Lisäksi sääntelyn selkeyttämiseksi ehdotetaan, että muutettavaan lakiin lisättäisiin säännös kokeilualueen kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:n.

Suomeen on saapunut noin 40 000 Ukrainasta sodan myötä pakenemaan joutunutta henkilöä, jolle on myönnetty tilapäistä suojelua. Tilapäinen suojelu perustuu EU:n tilapäistä suojelua koskevaan direktiiviin, jota sovelletaan Ukrainan sodan myötä Suomessa ensimmäistä kertaa. Esityksen taustana on hallituksen syksyllä 2022 pidetyssä talousarvioneuvottelussa kirjaama tavoite Ukrainasta sotaa paenneiden työllistymisen edellytysten parantamisesta siten, että tilapäistä suojelua tai muuta oleskelulupaa hakeneet voisivat siirtyä työllisyyden kuntakokeilujen piiriin ennen kotikuntaoikeuden saamista.

Työkanava Oy on valtion omistuksessa ja hallinnassa oleva osakeyhtiö, jonka tehtävänä on edistää osatyökykyisten siirtymistä edelleen avoimille työmarkkinoille. Työkanava Oy työllistää vain työ- ja elinkeinotoimiston sille palvelukseen osoittamia työnhakijoita. Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain voimaantulon jälkeen on katsottu, että kuntakokeilulaissa ei riittävän selkeästi anneta kokeilualueen kunnalle oikeutta tehdä päätöstä asiakkaan kelpoisuudesta työskennellä Työkanava Oy:ssä.

Ylivieskan kaupunki lausuu asiasta seuraavaa: Ukrainan sodan myötä myös Ylivieskaan ja Jokilaaksojen työllisyyden kuntakokeilun alueelle on saapunut tilapäisen suojelun piirissä olevia henkilöitä. Heille kotikuntaoikeus myönnetään noin vuosi maahan saapumisen jälkeen. Esitysluonnoksen ehdotus tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden siirtymisestä kokeilukuntien asiakkuuteen jo ennen kotikuntaoikeuden myöntämistä on sinällään kannatettava. Henkilöiden kokonaisvaltainen palveluprosessi käynnistyy omassa kunnassa ja työllisyyteen liittyvien palveluiden saaminen myös omasta kunnasta on perusteltua. Haluamme kuitenkin kiinnittää

huomiota tulevien tehtävien resursseihin ja mahdollisten lisäresurssien jakoon kuntakokeiluiden ja TE-toimistojen kesken. Uuden asiakaspalvelumallin mukaiseen asiakastyöhön resurssit ovat erittäin niukat. Lisäksi tulee huomioida, että asiakassiirtymä TE-toimistoista kuntakokeiluihin on jatkuvaa ja asiakassiirtymää kuntakokeiluista TE-toimistoihin ei käytännössä ole. Kaikki lisätehtävät mitä kuntakokeiluihin tulee, tulisi olla riittävästi resursoitua. Pienissä kuntakokeiluissa uuden tehtävän lisäresurssit saattavat olla laskennallisesti niin pienet, että rekrytointi voi olla haastavaa. Tämä voi johtaa siihen, että nämä uudet lisätehtävät tehdään entisillä, jo ennestään niukoilla resursseilla.

Ehdotus kokeilun alueen kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:n on kannatettava. Uuteen, osatyökykyisiä työllistävään osakeyhtiöön tehtävä asiakasohjaus ei ole näyttäytynyt kuntakokeilun asiantuntijoille selkeänä. Kuntakokeilun asiantuntijoilla on asiakkaan tuntemus ja hyvä kokonaiskuva asiakkaan elämäntilanteesta ja työkyvystä. On luonnollista, että he arvioivat ja tekevät päätöksen asiakkaan kelpoisuudesta Työkanava Oy:n asiakkuuteen. Tämä myös lyhentää asiakkaan palveluprosessia ja vähentää byrokratiaa asiakasta koskevien asioiden käsittelyssä.

Mäkihonka Mervi
Ylivieskan kaupunki